

дитѣ, не били питани. Родителитѣ смѣтали като свещенъ дългъ да задомаяватъ синове и дъщери както намѣрятъ за най добре. Имаме сигурни сведения, че въ повечето села не е оставалъ нито единъ ергенъ, нито една мома, макаръ и съ нѣкои недостатъци (гърбица, кривокрако, слѣпо съ едно око и др.), за които да не се намѣрятъ „лики прилики“ за семеенъ животъ съ грижитѣ и помощта на добри съседи. Изневѣрата, измамата, блудството били презирани и осжда ни отъ съвета на старитѣ. Въ котловината нѣма разкази за потурчване на мъже, рѣдко се чува за кражба на мома.

Облѣклото на населението нѣкога било по-разнообразно, но по-сетне то се уеднаквявало. Въ нашитѣ села не е имало никога бѣлодрешковци. Преселницитѣ бързо мѣнявали своята носия и приемали общата. За мъжетѣ носията винаги била отъ черенъ (или сивъ) вълненъ шаекъ, домашна работа, дѣнести гащи (потури) съ гайтаневи ивици около джобовѣтѣ и по краищата на тѣснитѣ крачоли; салтамарка или бинишъ до кръста, подъ него антирия или елекъ и до кожата калчищена дълга риза до колѣната. Врѣхна зимна дреха отъ аба, дебелъ платъ, нѣкога подшитъ отъ щавена кожа. Лисичи кожухъ носѣли само богатитѣ мъже и жени. Женското облѣкло сѣщо било еднообразно: риза проста или украсена съ шевици, кенари и пеперуди, елекъ доста майсторски изработенъ, сукманъ съ подплатени поли отъ разноцвѣтни платове. Украси: гривни, маниста, парици, кръстчета, пеперуди; сокай — това е найскъпиятъ разкошенъ накитъ, навѣрно останалъ отъ българскитѣ боляркини, запазенъ въ Трѣвна и колибитѣ, въ долините на тритѣ рѣки: Дрѣновска, Килифарска и Дрѣнта. Отъ Балкана сокаятъ е слѣзълъ въ котловината заедно съ булкитѣ. Този накитъ се състои отъ много части, които вече добре сж изследвани и описани въ сборницитѣ, що издава Етнографскиятъ музей, а частно за нашата котловина въ „Юбилейната книга“ на с. Дебелецъ и въ книжка I за с. Церова Кория отъ Ив. Церовъ. Интересни били въ случая за нашата котловина тежкитѣ низи, подбрадници, пелешки, гирдани, прѣстени, гримни и обеци, които много дразнѣли туркинитѣ, жени на преселенитѣ въ котловината турски челяди. За това ще разкажемъ по-нататѣкъ.

Относно вѣрванията трѣбва да кажемъ, четѣ сж почти еднакви въ всички села. Предсказания, сънища, личби, почуди, уроки, присъница, болести, баяния, магии, заклинания, вѣрвания въ таласѣми, липири (вампири) и т. н. — всичко това било еднообразно и изравнено въ селата. Дори и преселени българи отъ други мѣста, бързо забравятъ и напушатъ своитѣ особености и възприематъ общитѣ въ котловината.